

# Quickscan flora en fauna

## Bestemmingsplanwijziging Dakworm 3-5 te Bakel

Gemeente Gemert-Bakel





# Quickscan flora en fauna

## Bestemmingsplanwijziging Dakworm 3-5 te Bakel

Gemeente Gemert-Bakel

### Colofon

**Datum:**

13 maart 2013

**Projectgegevens:**

Projectnummer 252732

**Auteur(s):**

L.C. Smitskamp

**Projectleider:**

**CROONEN ADVISEURS**

ruimtelijke vormgeving & ordening

Postbus 435 – 5240 AK Rosmalen

T (073) 523 39 00 – F (073) 523 39 99

E [info@croonen.nl](mailto:info@croonen.nl) – I [www.croonenadviseurs.nl](http://www.croonenadviseurs.nl)

Croonen Adviseurs is aangesloten bij  
het Netwerk Groene Bureaus





# Inhoud

<b>1</b>	<b>Inleiding</b>	<b>1</b>
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Leeswijzer	2
<b>2</b>	<b>Natuurwetgeving en -beleid</b>	<b>3</b>
2.1	Algemeen	3
2.2	Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden	3
2.3	Flora- en faunawet	3
<b>3</b>	<b>Gebiedsbeschrijving</b>	<b>5</b>
3.1	Huidige situatie	5
3.2	Toekomstige situatie	5
3.2.1	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	6
<b>4</b>	<b>Methode</b>	<b>7</b>
4.1	Bureaustudie	7
4.2	Terreinbezoek	8
<b>5</b>	<b>Onderzoeksresultaten</b>	<b>9</b>
5.1	Resultaten bureaustudie	9
5.1.1	Ligging EHS en beschermde gebieden	9
5.1.2	Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet	9
5.2	Resultaten verkennend terreinbezoek	11
<b>6</b>	<b>Toetsing aan de natuurwetgeving</b>	<b>17</b>
6.1	Toetsing effect op beschermde gebieden	17
6.1.1	EHS	17
6.1.2	Natuurbeschermingswet 1998	17
6.2	Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	17
6.2.1	Effecten Tabel 2/3 soorten	17
<b>7</b>	<b>Conclusies en aanbevelingen</b>	<b>21</b>
7.1	Conclusies	21
7.1.1	Beschermde natuurgebieden	21
7.1.2	Beschermde soorten	21
7.2	Kansen voor de natuur	22
7.2.1	Vleermuizen	22
<b>8</b>	<b>Bronnen</b>	<b>23</b>
8.1	Boeken en rapporten	23
8.2	Websites	23

## Bijlagen:

Bijlage 1: Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswet 1998

Bijlage 2: Flora- en faunawet



# 1 Inleiding

## 1.1 Aanleiding

Op de locatie Dakworm 3 en 5 te Bakel staat momenteel een agrarisch bedrijf met de bestemming Intensieve veehouderij. Dit bedrijf is jarenlang niet meer in gebruik. Voor het perceel Dakworm 5 is een verzoek tot 'vrijkomende agrarische bebouwing (VAB)'-bestemming ingekomen. Dit brengt met zich mee dat het bouwblok wordt verkleind en in het kader van ruimtelijke kwaliteitswinst gebouwen worden afgebroken. Dakworm 3 is een beeldbepalende agrarische bedrijfswoning en wordt door twee gezinnen bewoond. Beide gezinnen wonen momenteel in strijd met het bestemmingsplan in de boerderij. De gemeente heeft het overige gedeelte van het bouwblok in eigendom. Hier zijn twee woningen gepland in de bouwgrondexploitatie. Binnen het huidige bestemmingsplan heeft de locatie de bestemming agrarisch bedrijf intensieve veehouderij. De gewenste ontwikkelingen zijn niet mogelijk binnen deze bestemming.

Door de voorgestane initiatieven verdwijnt er een intensieve veehouderij voor het houden van konijnen dichtbij de dorpskern van Bakel en blijft een beeldbepalende boerderij behouden. Daarbij kan door het verdwijnen van de intensieve veehouderij de gemeente Gemert-Bakel ter compensatie een ruimtelijke en functionele kwaliteitswinst boeken door haar ruimte-voor-ruimte bouwtitels in procedure brengen.

Op basis van het vigerend bestemmingsplan 'Buitengebied 2010' is het niet mogelijk om de hierboven beschreven initiatieven mogelijk te maken. Er dient dan ook een bestemmingsplanherziening doorlopen te worden.



Figuur 1. Globale ligging plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van Bakel. Bron: Google maps.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een quickscan. In deze rapportage zijn de resultaten van de quickscan beschreven. In figuur 1 is het plangebied ten opzichte van Bakel weergegeven.

## **1.2 Doel**

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende quickscan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, EHS en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

## **1.3 Leeswijzer**

In de inleiding wordt beschreven waarom deze quickscan is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze quickscan omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze quickscan flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het terreinbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevinden zich twee bijlagen, die algemene informatie verschaffen met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.



## 2 Natuurwetgeving en -beleid

### 2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

### 2.2 Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermd Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de EHS en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur en de Natuurbeschermingswet wordt verwezen naar bijlage 1.

### 2.3 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 2.



## 3 Gebiedsbeschrijving

### 3.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in de gemeente Gemert-Bakel in het buitengebied en ten zuiden van Bakel. Het plangebied wordt aan de westzijde begrensd door de weg Dakworm. Aan de noord-, oost- en zuidzijde wordt het plangebied begrensd door agrarische percelen.

In de huidige situatie wordt het plangebied aan de westzijde (kant van de weg Dakworm) ingenomen door gebouwen behorende bij de (gesplitste) boerderij. Hier bevinden zich naast de woning enkele bijgebouwen, al dan niet open schuren en een voormalig agrarisch bedrijfsgebouw (loods) die het perceel in feite in tweeën deelt (figuur 2). Tevens is aan de westelijke zijde erfbeplanting aanwezig. Aan de oostzijde is een agrarisch terrein aanwezig (in 2013 in gebruik als maïsveld). In het verleden werden hier nertsen gehouden. Aan de oostzijde wordt het perceel begrensd door een aantal bomen waarachter zich een (ten tijde van het terreinbezoek droge) watergang bevindt. In de zuidoosthoek bevindt zich een korte, smalle watergang met weinig water en veel organisch materiaal.

Ter verduidelijking is de ligging en begrenzing van het plangebied weergegeven in naaststaande afbeelding (figuur 2).



Figuur 2: Begrenzing plangebied. Bron: Google maps, 2013.

### 3.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie wordt de boerderij gesplitst in twee burger woondelen. Daarmee blijft de beeldbepalende boerderij behouden. Het plan is besproken met de provincie Noord-Brabant. De provincie heeft akkoord gegeven en ziet geen ruimtelijke bezwaren. Een groot voordeel is dat er een intensieve veehouderij nabij een woonkern komt te verdwijnen.

De voormalige agrarische bedrijfsbebouwing (groene loods) wordt gedeeltelijk gesloopt en gebruikt voor VAB-vestiging van een reparatiebedrijf van compressors.

Door het verdwijnen van de intensieve veehouderij op het perceel Dakworm 5 kan de gemeente haar ruimte voor ruimte titels in procedure brengen. De gemeente kan haar kavels verkopen.

In figuur 3 is de toekomstige indeling van het plangebied weergegeven.



Figuur 3: Toekomstige indeling plangebied. De gearceerde delen zijn de indicatief te slopen delen van de aanwezige bijgebouwen.

### 3.2.1 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Ten behoeve van de ontwikkelingen zal een deel van de loods geamoveerd worden. Daarnaast zal een deel van een (open) kapschuur verwijderd worden (figuur 3). Het agrarische terrein ten oosten van de loods zal bouwrijp worden gemaakt ten behoeve van de woonbestemming. Tussen de loods en de percelen van de woonbestemming alsook aan weerszijden van de woningen worden groenstroken aangelegd (figuur 3).

## 4 Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

### 4.1 Bureaustudie

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de streng beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- [www.waarneming.nl](http://www.waarneming.nl);
- [www.telme.nl](http://www.telme.nl);
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Daarnaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Noord-Brabant (interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS).

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

## **4.2 Terreinbezoek**

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 6 maart 2014 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Aan de hand van de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een nader onderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

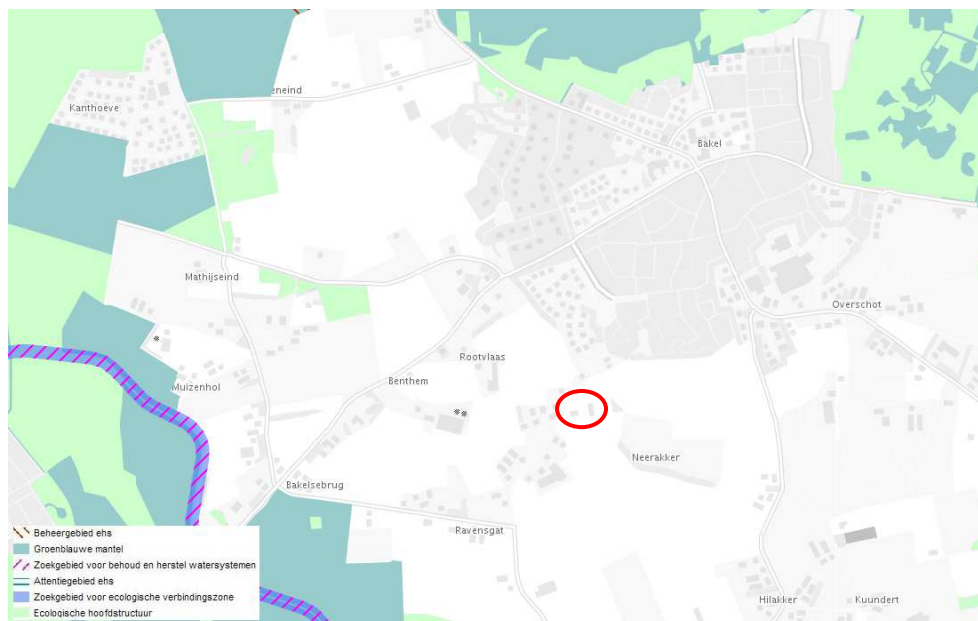
## 5 Onderzoeksresultaten

### 5.1 Resultaten bureaustudie

#### 5.1.1 Ligging EHS en beschermde gebieden

Er bevindt zich geen EHS binnen het plangebied. De dichtstbijzijnde EHS ligt op circa 900 meter afstand ten noordwesten van het plangebied. De EHS in de omgeving is onder andere aangewezen als 'Droog bos met productie', 'Dennen-, eiken- en beukenbos' en 'Rivier- en beekbegeleidend bos' (Natuurbeheerplan Noord-Brabant 2014).

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ('Deurnsche Peel & Mariapeel') ligt op circa 11 km afstand ten zuidwesten van het plangebied.



Figuur 4. Ligging plangebied (rood omcirkeld) t.o.v. EHS (gekleurde gebieden). Bron: website provincie Noord-Brabant.

#### 5.1.2 Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeheerders Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen.

Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Limpens *et al.*, 2010), reptielen en amfibieën (www.RAVON.nl; Creemers en Delft, 2009) en insecten (www.Naturalis.nl\EIS; Bos *et al.*, 2006).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometer-hok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn aangetroffen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (tabel 2 en 3 Flora- en faunawet)soorten. Vogels zijn onderverdeeld in jaarrond beschermde soorten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde soorten (categorie 5). Gekeken is naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

### **Vogels**

Categorie 1-4 (jaarrond beschermd): buizerd, gierzwaluw, huismus, roek en sperwer.

Categorie 5: geen soorten die in de omgeving zeldzaam zijn.

### **Zoogdieren**

Zwaarder beschermd: gewone grootoorvleermuis en laatvlieger.

### **Reptielen/amfibieën**

Zwaarder beschermd: alpenwatersalamander en levendbarende hagedis.

### **Vlinders**

Zwaarder beschermd: geen.

### **Libellen**

Zwaarder beschermd: geen.

### **Vissen**

Zwaarder beschermd: kleine modderkruiper en bittervoorn.

### **Flora**

Zwaarder beschermd: brede orchis, jeneverbes, kleine zonnedaauw, lage ereprijs, rapunzelklokje, rietorchis, ronde zonnedaauw, steenanjer en waterdrieblad.

Uit andere soortgroepen zijn geen beschermde soorten zoals genoemd in tabellen 2 en 3 van de Flora- en faunawet aangetroffen.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.



Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

## 5.2 Resultaten verkennend terreinbezoek

Op 6 maart 2014 bij 5°C en licht bewolkt weer is een terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een ecooloog van Croonen Adviseurs. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Het plangebied bestaat uit een aantal biotopen. De biotopen waar veranderingen aan plaatsvinden zijn; de gebouwen en het agrarisch terrein (inclusief mogelijk de bomen).

### Gebouwen

In het plangebied zijn een aantal gebouwen aanwezig waarvan er twee fysiek aangepast worden om de bestemming op het perceel mogelijk te maken; de loods en de open kapschuur. De loods omhelst circa 1000 m<sup>2</sup> en bestaat uit golfplaten. Ook de schuine dakbedekking bestaat uit golfplaten met ondersteuning van balken. Aan de zuidzijde van de loods is een klein open gedeelte aanwezig (eveneens bestaande uit golfplaten). De open kapschuur is laag, bestaat voornamelijk uit hout en heeft een dakbedekking van golfplaten. Aan de overige gebouwen in het plangebied zullen geen (fysieke) aanpassingen aan plaats vinden. In figuur 5 is zijn de aan te passen gebouwen weergegeven.

Gebouwen zijn in potentie een geschikt leef- en broedgebied voor o.a. vogels en zoogdieren (met name vleermuizen).

### Vogels

Tijdens het terreinbezoek zijn in de kapschuur aanwijzingen aangetroffen die wijzen op broedgeval van vogels. In het gebouw zijn in het te slopen deel twee nesten aangetroffen (één nest was echter in een vervallen staat en bevond zich circa op één meter hoogte). Gezien het jaargetijde was niet te achterhalen welke vogelsoort het betreft. Het betreft echter geen nesten die een vermelding kennen op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten" 2009. De aangetroffen nesten zijn wel beschermd zolang het nest in gebruik is zowel wanneer de vogels broedend zijn als wanneer jongen aanwezig zijn. In figuur 5 zijn de gebouwen en het aangetroffen nest (degene in goede staat) weergegeven.



Figuur 5. De bebouwing in het plangebied. Linksboven en rechtsboven impressies van de open kapschuur, midden het hier aangetroffen nest en onder (de voorzijde en binnenruimte) van de loods.

Op basis van de bureaustudie is gebleken dat de huismus en de gierzwaluw in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen (telmee.nl en waarneming.nl). Deze soorten kennen een vermelding op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten". De huismus broedt over het algemeen in stedelijk gebied in uiteenlopende holtes, meestal onder of rondom dakpannen. De gierzwaluw nestelt in bebouwing in donkere holtes in ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerktorens (DR, 2011).

De soorten zijn tijdens het terreinbezoek niet waargenomen in het plangebied (dit was voor de gierzwaluw ook nog niet mogelijk). De dakbedekking van de aan te passen gebouwen biedt door het ontbreken van holtes geen geschikte broedplaatsen voor beide soorten. Bovendien zouden zicht- of geluidwaarnemingen van de huismus op het gebouw aannemelijk zijn indien de huismus hier een broedterritorium heeft, aangezien het een uitgesproken standvogel betreft die het gehele jaar aanwezig is in het broedbiotoop. Dit was niet het geval in het plangebied.

Van de andere op basis van de bureaustudie verwachte soorten (buiserd, roek en sperwer) zijn geen nesten en/of braakballen aangetroffen. Deze zijn dan ook uitgesloten van het plangebied.

#### *Vleermuizen*

Gebouwen vormen in potentie geschikte verblijf- en rustplaatsen voor vleermuizen. In gebouwen vormen betimmeringen, kieren, gaten en spouwmuren een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. Spouwuurgaten en betimmeringen bieden gebouwbewonende vleermuizen toegang tot de gebouwen of de vleermuizen verblijven achter deze elementen. Vleermuizen verblijven in kleine ruimtes met constante klimatologische omstandigheden. Dergelijke elementen komen niet voor in de aan te passen gebouwen in het plangebied. Door het ontbreken van isolatie of andere elementen die vleermuizen toegang kunnen bieden tot geschikte ruimtes of waar ze achter kunnen kruipen, zijn de gebouwen ongeschikt voor vleermuizen. Naast de visuele beoordeling van de gebouwen is tijdens het terreinbezoek actief gezocht naar sporen (afgebeten vleugels van (nacht)vinders) en uitwerpselen die duiden op bewoning door vleermuizen. Tijdens het terreinbezoek zijn geen sporen (uitwerpselen, afgebeten vleugels e.d.) van vleermuizen aangetroffen. Het voorkomen van vleermuizen in de gebouwen wordt daarmee uitgesloten.

#### **Agrarisch terrein inclusief bomen**

Ten oosten van het plangebied, achter de loods, ligt een agrarisch terrein. Aan de oostzijde van dit terrein staan enkele jonge bomen bestaande uit onder andere eiken en berken. In de zuidoosthoek ligt een smalle, korte watergang die tijdens het terreinbezoek weinig water bevatte. De watergang bevatte veel organisch materiaal, takken en algen. In figuur 6 is het agrarische terrein, de bomen en de korte watergang weergegeven.

De vegetatie rondom het agrarische terrein (alook in de rest van het plangebied) is gezien de voedselrijkdom en de intensief bewerkte staat floristisch weinig interessant. Beschermd plantensoorten zijn niet aantreffen en worden op basis van het aangetroffen biotoop ook niet verwacht. Ook de vegetatie in de rest van het plangebied bestaat voornamelijk uit verruigde algemeen voorkomende kruiden- en grasvegetatie.

De bomen in het plangebied bieden een geschikt leef- en broedgebied voor o.a. vogels zoals de Turkse tortel, merel, groenling, kool - en pimpelmees en zoogdieren. In de bomen zijn geen gaten of holen aangetroffen die kunnen duiden op het gebruik van deze bomen als verblijfplaats voor vleermuizen of vogels. In één van de bomen is een vervallen nest aangetroffen (figuur 6).



Figuur 6. Aanwezig agrarisch terrein in het oosten van het plangebied.

Tijdens de periode dat het terreinbezoek is uitgevoerd, is geen activiteit waargenomen bij het nest. Ook is geen vers nestmateriaal bij het nest aangetroffen en/of zijn geen mest of overige sporen rondom het nest aangetroffen. Gezien deze aspecten en de vervallen staat waarin het nest verkeerd wordt de kans zeer onwaarschijnlijk geacht dat het nest toebehoort aan een soort die een vermelding kent op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten" zoals de buizerd. Ook de bewoners van Dakworm 5 hebben op deze locatie geen buizerds of overige roofvogels waargenomen.

De bomen kunnen mogelijk gebruikt worden door vleermuizen als foerageergebied, zij het marginaal aangezien het om een beperkt aantal bomen gaat.

Het agrarische terrein en de kruiden/grasvegetatie zijn geschikt voor algemeen voorkomende zoogdieren zoals de veld- en aarmuis. Ook algemene amfibiesoorten vinden in dit gebied een geschikt landbiotoop. Door het monotone karakter van dit deel van het plangebied, het ontbreken van geschikt (voortplantings)water (met flauwe oevers of de aanwezigheid van poelen) en geschikt landbiotoop, vormt het agrarische terrein geen geschikt biotoop voor de in de omgeving voorkomende alpenwatersalamander. Gezien het vroege voorjaar kunnen de alpenwatersalamanders ook al in het water aanwezig zijn (er zijn recente waarnemingen gedaan van amfibieën in het water; waarneming.nl). In de korte watergang is de alpenwatersalamander na intensief vissen met een RAVON-schepnet niet aangetroffen. Ook de levendbarende hagedis wordt niet verwacht in het plangebied gezien het open karakter van het terrein en de biotoopeisen van de soort. Voor andere zwaar beschermde amfibie- en reptielsoorten vormt het intensief onderhouden terrein eveneens geen geschikt biotoop en deze soorten zijn recent niet in de omgeving van het plangebied waargenomen.

Zoals beschreven onder paragraaf 5.1.2 maakt het plangebied slechts een klein deel uit van het (5x5) kilometerhok. Binnen deze kilometerhokken bevindt zich, naast het buitengebied van Bakel, verschillende natuurgebieden bestaande uit bos, poelen, zandvlaktes en heide. In deze gebieden komen naar verwachting bovengenoemde soorten in een optimaal biotoop voor. Zo is bekend dat de levendbarende hagedis recent is waargenomen in het Zandbos bij het Buntven te Deurne (waarneming.nl).

De aangrenzende korte watergang (zuidoosthoek van het plangebied) is tijdens het terreinbezoek intensief bevist met een RAVON schepnet. Tijdens de bemonstering is enkel een bruine kikker gevangen. Deze soort staat op Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Gezien de staat waarin de watergang verkeert (steile oevers, algvorming, geïsoleerde ligging en met weinig water) vormt deze geen geschikt habitat voor de in de bureaustudie verwachte kleine modderkruiper en bittervoorn. Hierdoor en door het niet aantreffen van de soorten tijdens het intensief bevissen van de watergang zijn de soorten uitgesloten van het plangebied.



## 6 Toetsing aan de natuurwetgeving

### 6.1 Toetsing effect op beschermde gebieden

#### 6.1.1 EHS

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich geen EHS-gebied binnen het plangebied. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Ook kunnen significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in de nabijheid van het plangebied worden uitgesloten. Vanuit dit oogpunt zijn er voor EHS geen belemmeringen.

#### 6.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

Uit de bureaustudie blijkt dat er binnen drie kilometer afstand van het plangebied geen Natura 2000-gebied ligt. Vanwege de aard en geringe omvang van de ontwikkeling worden geen effecten op het Natura 2000-gebied verwacht. Zoals aangegeven hierboven, heeft de ruimtelijke ontwikkeling beperkte invloed, eventueel op de directe omgeving van het plangebied. Op basis van de afstand en de beperkte invloed zijn er geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied 'Deurnsche Peel en Mariapeel'. Een nader onderzoek (Voortoets) vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

### 6.2 Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet

#### 6.2.1 Effecten Tabel 2/3 soorten

##### **Broedvogels**

##### *Algemeen*

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor de twee nesten die zijn aangetroffen in gebouw 1 (zie figuur 3). Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

In het geval van het eventueel kappen van bomen (zoals de berk) en het deels slopen van de gebouwen (zoals de kapschuur) met nesten in het plangebied, wordt dan ook geadviseerd om dit buiten de broedperiode van vogels te rooien (dit komt neer op de periode van augustus tot en met begin maart).

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

#### *Jaarrond beschermde nesten*

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten (zie Bijlage 2). Tijdens het terreinbezoek zijn in de aan te passen gebouwen en in de rest van het plangebied geen sporen, nesten/potentiële nestplaatsen of braakballen aangetroffen van categorie 1-4-vogelsoorten. Deze soorten zijn dan ook uitgesloten in het plangebied.

#### *Categorie 5-vogelsoorten*

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

### **Zoogdieren**

#### ***Vleermuizen***

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het slopen van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

In het voorliggende plangebied zijn geen gebouwen en/of bomen aanwezig met daarin (spouwmuur)gaten, kieren en/of hopen die geschikt zijn voor vleermuizen. Verwacht wordt dat het plangebied mogelijk gebruikt wordt als foerageergebied voor vleermuizen. De enkele bomen aan de oostzijde van het perceel vormen door de beperkte omvang geen uniek onderdeel van de leefomgeving van vleermuizen. In de omgeving is bovendien voldoende foerageergebied aanwezig. In de nieuwe situatie wordt een groenstrook aangelegd tussen de grote loods en de twee woningen in en aan weerszijden van de woningen. Deze strook (en mogelijk de tuinbeplanting van de woningen) kunnen dienen als foerageergebied voor in de omgeving aanwezige vleermuizen.



In alle redelijkheid kan worden gesteld dat de voorgenomen plannen weinig of geen invloed zullen hebben op de vleermuisactiviteiten binnen en rondom het plangebied. Voor wat betreft vleermuizen zijn er geen belemmeringen te verwachten ten aanzien van de Flora- en faunawet.

#### *Overige zwaarder beschermde zoogdieren*

Er zijn geen zwaarder beschermde zoogdieren aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt geen geschikt habitat voor deze soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

#### **Reptielen en amfibieën**

Er zijn geen beschermde reptielen en amfibieën aangetroffen in het plangebied. Voor zwaar beschermde amfibieën is tevens geen geschikt voortplantingswater aanwezig. Het plangebied herbergt geen geschikt habitat voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

#### **Vissen**

Binnen de begrenzing van het plangebied zijn door de afwezigheid van geschikt water geen zwaarder beschermde vissoorten aangetroffen. Effecten hierop zijn dan ook uitgesloten.

#### **Planten**

Er zijn geen beschermde plantensoorten (Tabel 2 en 3) aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat of standplaatsfactoren voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

#### **Vlinders**

Er zijn geen beschermde vlindersoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

#### **Libellen**

Er zijn geen beschermde libelsoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.



# 7 Conclusies en aanbevelingen

## 7.1 Conclusies

### 7.1.1 Beschermde natuurgebieden

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. In het plangebied Dakworm 3 en 5 te Bakel is geen EHS-gebied aanwezig. Er komt wel EHS voor in de omgeving van het plangebied, echter buiten de invloedssfeer van de ontwikkeling. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS).

Er is geen natuurgebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebied) in de omgeving van het plangebied aanwezig. Vanwege de afstand, de ligging van het plangebied in het stedelijke gebied en de omvang van de ontwikkeling kunnen effecten op het Natura 2000-gebied 'Deurnsche Peel & Mariapeel' worden uitgesloten.

### 7.1.2 Beschermde soorten

#### **Tabel 2 en 3-soorten**

In het plangebied zijn geen zwaardere beschermde soorten (Tabel 2 en 3) aangetroffen of verwacht die de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling wezenlijk kunnen beïnvloeden. In het kader van Flora- en faunawet zijn er vanuit flora en fauna geen belemmeringen voor de voorgenomen sloop en nieuwbouw in het plangebied Dakworm 3 en 5 te Bakel.

#### *Broedvogels*

In de (open) kapschuur en in de boom in het oosten van het plangebied zijn nesten aangetroffen. Aangezien het geen jaarrond beschermde nesten betreffen, zijn deze nesten enkel beschermd in de broedperiode wanneer gebroed wordt en wanneer jongen aanwezig zijn.

Met broedvogels kan in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (globaal halverwege maart tot en met juli) indien concreet broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden ingezet, maar doorlopen tot in het broedseizoen dan kan het verstoren van vogels voorkomen worden door continu door te werken en werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stil leggen. Op deze manier wordt voorkomen dat vogels tot broeden komen in het gebied waar gewerkt wordt (zie tevens tabel 7.1).

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient vooraf aan de werkzaamheden de te rooien vegetatie en de sloop van de bebouwing in het plangebied gecheckt te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat er sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

Tabel 7.1: Mogelijk voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied en de noodzaak voor ontheffing.

Soortgroep/ soort	Ingrep verstrend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk?	Bijzonderheden/ opmerkingen
Broedvogels algemeen	Mogelijk	Nee	Nee	Werken buiten broedseizoen of locatie ongeschikt maken voor nesten voorafgaand het broedseizoen. Zo zijn in de schuur en in een boom concreet nesten aangetroffen.

## 7.2 Kansen voor de natuur

### 7.2.1 Vleermuizen

Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring. Om het terrein geschikt te houden dan wel te maken voor vleermuizen, wordt aangeraden om het aanbrengen van verlichting (en uitstraling hiervan) zoveel mogelijk te beperken (ook tijdens de bouw). Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring.

In het toekomstige ontwerp kan rekening gehouden worden met vleermuizen door verlichting te gebruiken die minder verstrend is voor vleermuizen. Lage armaturen met wit licht die naar beneden uitstralen vormen geen belemmering voor vleermuizen en zouden gebruikt kunnen worden. Hierbij kan gedacht worden aan vleermuisvriendelijke verlichting zoals de speciale BAT lamp (Rijkswaterstaat, 2012).

Daarnaast zijn speciaal voor renovatie of herbouw onderhoudsvrije vleermuisenkokers in de handel die ingemetseld kunnen worden en zogenaamde vleermuiswartieren die eenvoudig te bevestigen zijn aan muren (zie onder andere Brochure 'Vleermuisvriendelijk bouwen' (Korsten *et al.*, 2011). Deze positieve maatregelen zijn veelal eenvoudig en met geringe meerkosten in nieuwbouw in te passen.

# 8 Bronnen

## 8.1 Boeken en rapporten

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, (2006). *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*. Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.
- Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie) (2009). *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007). *Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen*.
- Korsten Erik, Herman Limpens, Herman Bouman, Jeroen Reinhold, (2011). Brochure 'Vleermuisvriendelijk bouwen'. Landschapsbeheer Flevoland, Lelystad, december 2011.
- Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). *Vleermuizen en planologie*. Zoogdiervereniging, Arnhem.
- SOVON, (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.

## 8.2 Websites

- [www.vlinderstichting.nl](http://www.vlinderstichting.nl)
- [www.maps.google.nl](http://www.maps.google.nl)
- [www.ravon.nl](http://www.ravon.nl)
- [www.sovon.nl](http://www.sovon.nl)
- [www.waarneming.nl](http://www.waarneming.nl)
- [www.zoogdieratlas.nl](http://www.zoogdieratlas.nl)
- [www.telmee.nl](http://www.telmee.nl)



Bijlage 1

Ecologische Hoofdstructuur

Natuurbeschermingswet 1998





# Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

## **Algemeen Ecologische hoofdstructuur**

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

## **Netwerk van gebieden**

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

# Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

## **Algemeen Natuurbeschermingswet**

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

## **Beschermde gebieden**

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken dit.

## **Bestaand gebruik**

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

### **Beschermde Natuurmonumenten**

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.



## Bijlage 2

### Flora- en faunawet



# Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

## **Algemeen Flora- en faunawet**

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

## **Algemene vrijstelling**

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

## **Vrijstelling onder gedragscode**

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ ([www.drloket.nl](http://www.drloket.nl)). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

## **Ontheffing tabel 2 en 3**

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een

‘positieve afwijzing’ van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

### **Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten**

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

### **Vogels**

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

### **Zorgplicht**

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit bete-



kent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

## Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van

geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

### **Wabo**

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

- 1 het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
- 2 de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.